

άν. VIII) Ἀρχὴ Σέριφ. : Ἡ βάρκα θέλει ἀπὸ βολῆς (ἔχει ἀνάγκη ἀνακαινίσεως ἐξ ἀρχῆς). Συνών. βόλις A XIII.

- βολητὸς κατάλ. παραγωγικὴ πολλαχ. - βολητὸ πολλαχ.

Ἀπεχωρίσθη ἐξ οὐσιαστικῶν παραγῶγων ἀπὸ ρήματα - βολῶ, ὡς ἀφροβολῶ - ἀφροβολητός, ἀστραβολῶ - ἀστροποβολητός, πετροβολῶ - πετροβολητός κτ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν δηλοῦντα πλησμονὴν τοῦ πρωτοτύπου, οἷον: πόδι - ποδοβολητός καὶ ποδοβολητό (θόρυβος πολλῶν ποδῶν, ἥτοι πολλῶν ἀνθρώπων ἢ ζώων βαδιζόντων συνήθως ταχέως) κτ.

- βόλι κατάλ. παραγωγικὴ πολλαχ. - βολὸ ἐνιαχ. - βόλιν ἐνιαχ. - βολο πολλαχ.

Ἐκ παλαιῶν εἰς - ιον οὐσιαστικῶν σημασίας περιεχτικῆς, οἷον: σιτοβόλιον, σταφυλοβόλιον, τυροβόλιον κτ. ἀπεχωρίσθη τὸ - βολγὸ - βόλιν - βόλι ὡς ἰδίᾳ παραγωγικῇ κατάληξις. Τὸ - βολο οὐχὶ ἐξ ἀμέσου μεταπλασμοῦ τοῦ - βόλι, ἀλλ' ἐκ τῶν παραγῶγων, ἅτινα μετεπλάσθησαν κατ' ἀναλογίαν τῶν συνθέτων εἰς - ι καὶ - ο οὐδετέρων οὐσιαστικῶν, οἷον: ἀποπαίδι καὶ ἀπόπαιδο, ἀρχοντοπούλλι καὶ ἀρχοντόπουλλο, παραθύρι καὶ παράθυρο, περὶ ὧν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 171 κέξ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐνίοτε καὶ ἐξ ἐπιθέτων, δηλοῦντα πλησμονὴν τοῦ πρωτοτύπου, οἷον: ἀθράκι - ἀθρακοβόλι, ἀλάτι - ἀλατοβόλι, ἀνεμος - ἀνεμοβόλι καὶ ἀνέμη - ἀνεμοβόλι, ἀνοιγούρι - ἀνοιγοροβόλι, ἀπόκρισι - ἀποκρισοβόλι, ἀποχτενίδι - ἀποχτενιδοβόλι, ἀσκημος - ἀσκημοβόλι, χτήνος - χτηνοβόλιν κτ. καὶ γαιδούρι - γαιδουρόβολο, γυναῖκα - γυναικοβολγὸ καὶ γυναικόβολο, χαλάζι - χαλαζόβολο κτ.

βόλι τό, βόλγο Κεφαλλ. βόλιν Πόντ. (Οἶν.) βόλι κοιν. βόλ' βόρ. ἰδιώμ. βουλί Στερελλ. Τήν. β'λι Τήν. σβόλι Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Δημητσάν. Καλάμ.) κ.ά. σβόλ' Ἡπ. Μακεδ. (Βελβ. Φλόρ.) Στερελλ. (Ἀμφ.) σβολί Κεφαλλ. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πελοπν. (Αἶγ. Γέρμ.) Στερελλ. (Ἀμφ.) σβουλί Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) ζιβόλι Τσακων. ζιβολί Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐς. βόλιον = κύβος. Τὸ ζιβόλι ἐκ τοῦ σβόλι κατ' ἀνάπτυξιν τοῦ συνοδίτου φθόγγου ι.

1) Σφαῖρα ἐκ λίθου ἢ σιδήρου χρησιμοποιοῦμένη εἰς τὴν σφαιροβολίαν πολλαχ.: Παίζω - ρίχνω βόλι. β) Πρᾶγμα σφαιρικὸν ἢ παραπλησίον σχήματος πολλαχ. καὶ Τσακων.: Ἐνα σβόλι τυρὶ Ἀνδροῦς. Δημητσάν. Καλάμ. Ἐνα σβολί ζάχαρι Αἶγ. Κεφαλλ. Συνών. βολάρι.

γ) Μετων. ἄνθρωπος, μικρόσωμος Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πβ. βολάκος. 2) Σφαῖρα μικρὰ ἐξ ὑάλου ἢ ἄλλης ὕλης, διὰ τῆς ὁποίας παίζουν οἱ παῖδες πολλαχ.: Φρ. Παίζω τὰ βόλια (παίζω τὴν παιδιὰν τῶν πεντοβόλων) πολλαχ. Συνών. ἀλεκατρίδα. Ὑπὸ τὸν τύπ. βόλγο τῆς μάντρας, ὁ πρῶτος λίθος τῆς παιδιᾶς τῶν πεντοβόλων, βόλγο τοῦ κούκου, ὁ δεύτερος λίθος καὶ βόλγο τῶν πουλλῶν, ὁ τρίτος λίθος Κεφαλλ. β) Τὸ βλήμα παντὸς πυροβόλου ὄπλου κοιν.: Ἐνα βόλι τὸν χτύπησε 'ς τὸ στήθος. Τὸν ἔφαγε τὸ βόλι. Σφύριξε 'ς τ' ἀπτί μου τὸ βόλι. Πέφτουν βροχὴ τὰ βόλια κοιν. || Φρ. Κακὸ βόλι (ἀποτελεσματικόν, θανατηφόρον) πολλαχ. Φυτεύω βόλι (πληγώνω) Λεξ. Βλαστ. 341 Ποτίζω βόλια (στενοχωρῶ, λυπῶ, συνών. φρ. ποτίζω

φαρμάκια) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Τοῦ Θεοῦ τὸ βόλι (ὁ κεραυνὸς) ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 207 Ἐνα βόλι μακρὰ (εἰς ἀπόστασιν βολῆς πυροβόλου ὄπλου, συνών. φρ. μὰ του φεκεὰ μακρὰ) Α' Εφταλ. Μαζώχτρ. 118 Τὴν ἔκαμι βόλ' (ἔφαγε κατὰ κόρον, ὥστε ἐξωγκώθη ἡ κοιλία του ὡς σφαῖρα, συνών. φρ. τὴν ἔκαμε τόπι) Στερελλ. (Δεσφ.) Τὰ σκάγια πάνε βόλι (συγκεντρωμένα ὡς ἓνα βλήμα) Πελοπν. (Καρυὰ Κορινθ.) || Παροιμ. φρ. Τὸ βόλι μέρες δὲν κόβει (ἐπὶ τοῦ φυλαττομένου ὑπὸ τῆς τύχης) Πελοπν. (Λακων.) || Παροιμ.

Ἄλλου βροντοῦν οἱ κανονεὲς κὲ ἄλλου χτυποῦν τὰ βόλια (ὅταν ἄλλος πταῖη καὶ ἄλλος τιμωρῆται) Λακων. || Γνωμ. Καλύτερα νὰ σὲ περάσῃ βόλι παρὰ κατάρα, τὸ βόλι φεύγει κ' ἡ κατάρα μένει Αἶγιν. γ) Ἡ ἱρις τοῦ ὀφθαλμοῦ Θράκ.: Τὸ βόλ' τοῦ ματιοῦ. 3) Παραθαλασσία ψήφος Ζάκ. Θράκ. Κύθηρ. Κύθν. Τήν. Χίος κ.ά. Συνών. βολάκι 2, βότσαλο. 4) Λίθος σφαιρικὸς χρησιμεύων εἰς θραῦσιν σκληρῶν πραγμάτων Ἴων. (Κρήν.) Τήν. 5) Ὁ κόπανος τοῦ ἰγδίου Μεγίστ. Συνών. βόλος A 12, γονδοχέρι. 6) Τὸ πληκτρὸν κώδωνος Πάρ. Συνών. βαρίδι 3. 7) Τὸ κινητὸν ἀντίβαρον τοῦ ζυγοῦ Κρήτ. Συνών. βαρίδι 1. β) Πληθ., οἱ ὄρχεις Χίος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχίδι 1, ἔτι δὲ βαρίδι 1 δ. 8) Μέγας κύλινδρος ἐκ λίθου, διὰ τοῦ ὁποίου ἰσοπεδῶνουν καὶ στρώνουν τὰς χωματοσκεπεῖς στέγας διὰ νὰ καταστοῦν ἀδιαπέραστοι ὑπὸ τῆς βροχῆς Ἀνδρ. 9) Ὁ ἀλέτης λίθος τοῦ μύλου ἢ τοῦ ἐλαιοτριβείου Ἀνδρ. Εὔβ. (Κάρυστ. Πλατανιστ.) 10) Σιδηρὰ σφαῖρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας περιστρέφεται τὸ κεντρὶ τῆς φτερωτῆς τοῦ ὕδρομύλου Πελοπν. (Βούρβουρ.) XI) Κέρδος ἀνέλπιστον, εὖρημα Πόντ. (Οἶν.)

Ἡ λ. κατὰ πληθ. Βόλια ὡς τοπων. Εὔβ. Ἡπ. Μῆλ. Πβ. βόλος.

βολιάζω (I) κοιν. βουλιάζου βόρ. ἰδιώμ. βολγιάζω Ρόδ. βολγάν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) σβολιάζω πολλαχ. Ἐκ τοῦ οὐς. βόλος, παρ' ὃ καὶ σβόλος, ὅθεν ὁ τύπ. σβολιάζω.

1) Βολιάζω A 1, ὃ ἰδ., Νάξ. Χάλκ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. 2) Πλήττω τὴν θάλασσαν μετὰ τὴν βολαχτήραν ἢ ρίπτω λίθους περὶ τὰ δίκτυα διὰ νὰ πτοηθοῦν οἱ ἰχθύες καὶ νὰ ἐμπέσουν εἰς αὐτὰ Κάρπ. Χάλκ.—Λεξ. Δημητρ. 3) Μεταβάλλομαι εἰς θρόμβους κοιν.: Βόλιασε ἡ ζύμη—ἡ σούπα κτ. Βόλιασαν τὰ μακαρόνια κοιν. β) Σχηματοποιῶμαι εἰς βόλον Ἀμοργ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά.: Ἡρχεψε νὰ βολιάζῃ τὸ βυζὶ τοῦ κοριτομοῦ Ἀπύρανθ. 4) Μετοχ. βολιασμένος, ὥριμος Χίος: Σῦκα βολιασμένα.

βολιάζω (II) Κεφαλλ. Λευκ. κ.ά. βουλιάζου Λέσβ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλι.

1) Ρίπτω κατὰ τινος λίθους, λιθοβολῶ Κεφαλλ. Λευκ. κ.ά. Συνών. βολαδγιάζω, πετροβολῶ. 2) Τραυματίζω διὰ σφαίρας Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Πληγώνω ἠθικῶς, στενοχωρῶ, λυπῶ Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τοῦν βόλιασι μὴ τὰ λόγια π' τοῦ 'πι. Καὶ ἀμτβ. στενοχωροῦμαι, λυποῦμαι Λέσβ.: Βόλιασι ἡ καρδιά μ'—ἡ ψή μ'.

βολιάς ὁ, ἀμάρι. σβολιάς Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐς. βόλι ἢ βόλος, παρ' ὃ καὶ σβόλος, καὶ τῆς παραγωγικῆς κατάλ. - γας.

Σωρὸς λίθων. Πβ. βολακγας.

